

O duchovní neútěše

Papež František mluvil o neútěše jako o životním stavu, ve kterém člověk zakouší nespokojenost, smutek a samotu. Chvíle, kdy se zdá, že Bůh neodpovídá. Naopak ale vysvětlil, že tento pocit je něco dobrého, neboť napomáhá růstu a pokoře.

16.11.2022

Drazí bratři a sestry, dobré ráno a vítejte!

Dnes pokračujeme v katechezi na téma rozlišování. Viděli jsme, jak důležité je číst, co se v nás děje, abychom nedělali ukvapená rozhodnutí na vlně momentálních emocí, kterých bychom pak litovali, až by bylo pozdě. To znamená číst, co se děje, a pak se rozhodovat.

V tomto smyslu může být i duchovní stav, který nazýváme neútěchou, kdy je v srdci všechno temné, smutné, tento stav neútěchy příležitostí k růstu. Pokud v nás totiž není trocha nespokojenosti, trocha zdravého smutku, zdravá schopnost pobývat v samotě a být sami se sebou, aniž bychom utíkali, riskujeme, že zůstaneme stále na povrchu věcí a nikdy nenavážeme kontakt se středem své existence. Neútěcha způsobuje „chvění duše“: když je člověk smutný, jako by se mu chvěla duše; udržuje ho v bdělosti, podporuje bdělost a pokoru a chrání nás před větry rozmarů. To jsou

nezbytné podmínky pro pokrok v životě, a tedy i v duchovním životě. Dokonalý, ale „aseptický“ klid bez citů, nás činí nelidskými, jakmile se stane kritériem pro volbu a chování. Pocity nemůžeme přehlížet: jsme lidé a pocity jsou součástí našeho lidství; bez porozumění pocitům bychom byli nelidští, bez prožívání citů bychom byli lhostejní k utrpení druhých a neschopní přijmout své vlastní. Přitom platí, že takového „dokonalého klidu“ nelze dosáhnout cestou lhostejnosti. Tento aseptický odstup: „Nemíchám se do věcí, držím si odstup“: to není život, to je, jako bychom žili v laboratoři, uzavřeni, abychom neměli mikroby, nemoci. Pro mnoho svatých mužů a žen byl neklid rozhodujícím impulsem k tomu, aby změnili svůj život. Tento umělý klid není dobrý, zatímco zdravý neklid, neklidné srdce, srdce, které se snaží najít svou cestu, to je dobré. Tak tomu bylo například u cv. Augustina, Edity Steinové, Josepha

Benedikta Cottolenga nebo Charlese de Foucauld. Důležitá rozhodnutí mají svou cenu, kterou přináší život, cenu, která je v dosahu každého: to znamená, že důležitá rozhodnutí nepřicházejí v loterii, ne; mají svou cenu a vy ji musíte zaplatit. Je to cena, která představuje úsilí vlastního srdce, je to cena za rozhodnutí, cena za vynaložení úsilí. Není to zadarmo, ale je to cena, která je dosažitelná pro každého. Všichni musíme toto rozhodnutí zaplatit, abychom se dostali ze stavu lhostejnosti, který nás vždy sráží dolů.

Neútěcha je také výzvou k bezplatnosti, k tomu, abychom nejednali vždy a jen s ohledem na citové uspokojení. Neútěcha nám dává příležitost růst, začít zralejší a krásnější vztah s Bohem a s blízkými, vztah, který se neredukuje na pouhou výměnu dávání a braní. Vzpomeňme si například na své

dětství: jako děti často vyhledáváme rodiče, abychom od nich něco dostali, hračku, peníze na zmrzlinu, nějaké svolení... A tak je nevyhledáváme kvůli nim samotným, ale kvůli nějakému zájmu. Největším darem jsou však oni, rodiče, a my to pochopíme postupně, jak rosteme.

Mnohé naše modlitby jsou také trochu podobné, jsou to prosby o laskavosti adresované Hospodinu, aniž by se o něj skutečně zajímaly. Jdeme a prosíme, prosíme, prosíme Boha. Evangelium poznamenává, že Ježíš byl často obklopen mnoha lidmi, kteří ho o něco žádali, o uzdravení, o materiální pomoc, ale nikoliv o to, aby byli s ním. Tlačily se na něj zástupy, ale byl sám. Někteří svatí, a dokonce i někteří umělci, meditovali o tomto Ježíšově stavu. Může se zdát zvláštní, neskutečné ptát se Ježíše: „Jak se máš?“. Je to naopak velmi krásný způsob, jak

vstoupit do opravdového, upřímného vztahu s jeho lidstvím, s jeho utrpením, dokonce i s jeho zvláštní osamělostí. S ním, s Pánem, který s námi chtěl plně sdílet svůj život.

Dělá nám moc dobře, když se učíme být s ním, být s Bohem bez jakéhokoli jiného cíle, stejně jako se nám to stává s lidmi, které milujeme: chceme je stále více poznávat, protože je dobré být s nimi.

Drazí bratři a sestry, duchovní život není technika, kterou máme k dispozici, není to program vnitřní „pohody“, který si můžeme naplánovat. Ne. Duchovní život je vztah s Bohem, živým, neredukovatelným na naše kategorie. A neútěcha je pak nejjasnější odpovědí na námitku, že zkušenost Boha je formou sugesce, pouhou projekcí našich tužeb. Neútěcha znamená nic necítit, samá tma, ale i v neútěše hledáš Boha. V

takovém případě, kdybychom si mysleli, že je to projekce našich tužeb, bychom si ji vždy naprogramovali, byli bychom vždy šťastní a spokojení, jako deska, která opakuje stejnou hudbu. Ti, kdo se modlí, si naopak uvědomují, že výsledky jsou nepředvídatelné: zážitky a pasáže z Bible, které nás často uchvacovaly, dnes kupodivu nevzbuzují žádný pohyb. A stejně tak nečekaně přinášejí nesmírný pokoj zážitky, setkání a čtení, kterým člověk nikdy nevěnoval pozornost nebo se jim raději vyhýbal - jako například zkušenost kříže. Nebojte se neútěchy, pokračujte při ní s vytrvalostí, neutíkejte před ní. A v neútěše se snažte najít Kristovo srdce, najít Boha. A odpověď přijde vždycky.

Tváří v tvář těžkostem se proto nikdy nenechte odradit, ale čelte zkoušce s odhodláním a s pomocí Boží milosti, která nás nikdy nezklame. A pokud v

sobě uslyšíme neodbytný hlas, který nás chce odvrátit od modlitby, naučme se ho odhalit jako hlas pokušitele; a nenechme jím se ohromit: udělejme prostě pravý opak toho, co nám říká!

Děkuji.

RadioVaticana.cz / Rome
Reports

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/o-duchovni-neutese/> (03.04.2025)